



□ دکتر محمد صادق کوشکی
□ هیئت علمی گروه مطالعات منطقه ای دانشگاه تهران
□ استاد مدعو مرکز مطالعات آمریکا

در مصاحبه با دکتر محمد صادق کوشکی استاد مدعو مرکز مطالعات آمریکا مطرح شد:

ارزیابی سفر رئیسی به کشور عمان و ظرفیت‌های پیش روی جمهوری اسلامی ایران

عمان است. این‌که چرا این حرکت به صورت کارشناسی و قابل تقدیر است، به ویژگی‌های کشور عمان برمی‌گردد؛ عمان، تنها شریک ما در تنگه هرمز بوده که قاعده شمالی هرمز در اختیار ایران و قاعده جنوبی آن در اختیار و تملک عمان است. در اهمیت کشور عمان، باید گفت در حین برخورداری از ساحل در تنگه هرمز، از گسترش ساحلی در دریای عمان، اقیانوس هند و حتی بخشی از دریای عرب تا نزدیکی خلیج عدن برخوردار بوده و از این نظر سواحل شرقی کشور عمان گستردگی راهبردی بسیار مهمی برای این کشور ایجاد کرده که قابل انتقال به شرکای این کشور نیز است. نکته دیگری که اهمیت عمان را غیر از مسائل راهبردی نشان می‌دهد، این است که عمان، می‌تواند دروازه مطمئن و باثبات ایران به کشورهای حاشیه جنوب خلیج فارس باشد.

چکیده: در گفتگوی واحد رسانه مرکز مطالعات آمریکا با دکتر کوشکی، این مطالب مطرح شد: از اقدامات درست، دقیق و کارشناسی شده سیاست خارجه دولت سیزدهم، توسعه روابط با کشور عمان است. عمان، تنها شریک ایران در سواحل تنگه هرمز بوده و دارای سواحل راهبردی گسترده‌ای است که قابل انتقال به شرکای آن نیز می‌باشد. عمان، می‌تواند دروازه ورود مطمئن و باثبات ایران به کشورهای حاشیه خلیج فارس باشد. عمانی‌ها نشان داده‌اند که نسبت به بسیاری از حکام عرب، عقلانیت انبزاری بیشتری دارند و این حقیقت را پذیرفته‌اند که ایران، قطب بالقوه و بالفعل منطقه غرب آسیا است. نگاه دولت رئیسی به عمان، نگاه درستی است و ایران، می‌تواند در زمینه‌های گسترده اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و حتی نظامی و امنیتی، با این کشور همکاری کند.

نظر شما در رابطه با سفر رئیس جمهور ایران به کشور عمان چیست؟

یکی از اقدامات درست و کارشناسی شده وزارت خارجه دولت سیزدهم، بحث توسعه روابط با کشور



حاکمان عمان در طول سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تا به امروز، عقلانیت ابزاری جدی‌تر و بهره عقلانیت بیشتری در مقایسه با حاکمان سعودی و بحرینی از خودشان نشان دادند و از این نظر، باهم قابل مقایسه نیستند، یعنی ذهن حاکمان عمان بسیار توسعه یافته‌تر و از نظر عقلانی، نسبت به کویته‌ها پیشگام هستند و به همین دلیل، این امکان در طول سال‌های گذشته وجود داشته که به خوبی استفاده نشده اما در حال حاضر، این

شناخت ایجاد شده و گام‌های اولیه نیز برداشته شده است تا ما بتوانیم از دروازه عمان، ورودی مطمئن و چندبعدی به کشورهای جنوب خلیج فارس داشته باشیم. یکی از نمادهای عقلانیت حاکمان عمان، این است که این حقیقت را پذیرفته‌اند که ایران، قطب بالقوه و بالفعل منطقه غرب آسیا است؛ یعنی حاکمان عمان نیز عملاً این هم‌زبانی را پذیرفته‌اند و به این عنوان، از سال ۱۳۶۱ به بعد رفتاری را با جمهوری اسلامی ایران داشته‌اند

که درخور شایستگی جمهوری اسلامی بوده است که اصلاً با کشورهای کویت، امارات، بحرین و عربستان، قابل مقایسه نیست. کشور عمان علی‌رغم جمعیت محدود، دارای گستردگی جغرافیایی خوبی است که از جنوب تا شمال این کشور، حدود ۹۰۰ کیلومتر فاصله وجود دارد و این، یعنی یک تنوع جغرافیایی. این کشور علی‌رغم برخورداری از نفت، دارای معادن زیادی است و امکان توسعه بنادر در آب‌های شرقی را دارد. جامعه عمانی،

جمعیتی مایل به توسعه و دارای زیرساخت‌های فرهنگی و هویتی خوبی هستند؛ یعنی یک فرد عمانی، بسیار غنی‌تر، با هویت‌تر و فرهنگی‌تر از شهروندان کویت، عربستان، امارت و اقلیت حاکم بر بحرین است. این توسعه‌یافتگی عمان، زمینه‌سازی بسیار خوبی را ایجاد می‌کند. اگر ما بخواهیم کشوری را پیدا کنیم که از نظر فرهنگی به ما شبیه باشد، آن کشور فقط عمان است. اماراتی‌ها، کویتی‌ها، عربستان و اقلیت حاکم بر بحرین، بی‌هویت، بدون اصالت و بی‌ریشه هستند اما عمانی‌ها این‌گونه نیستند و یک سابقه طولانی هویتی، تاریخی و فرهنگی دارند و همین بستر مناسب برای ارتباط‌گیری، درخور جمهوری اسلامی است.

این نگاه دولت رئیسی به عمان، اقدامی درستی است و توقع می‌رود که این گام‌های اولیه برای توسعه روابط با عمان در حوزه‌های اقتصاد، صادرات علمی، مهندسی و ارتباطات برای

توریسم از سوی عمان به سمت جمهوری اسلامی و همکاری‌های سیاسی تا حتی مباحث امنیتی - که سابقه رزمایش‌های مشترک را هم داریم - برداشته شود و این امر، نشان می‌دهد ما امکان بسته گسترده همکاری دوجانبه را داریم که به نفع هر دو کشور خواهد بود و این مراقبت را باید دولت رئیسی انجام بدهد که این بستر و زیرساخت‌های مناسب کشور عمان برای توسعه روابط، خدایی نکرده با اقدامات نسنجیده و رفتارهای خام برخی از افرادی که وارد روابط اقتصادی می‌شوند، آسیب نبینند. سفر رئیسی و همه‌جانبه دیدن عمان، حرکت و اقدام درستی است و امیدواریم این مسیر، توسعه پیدا کند و اگر بتوانیم در ارتباط‌گیری همه‌جانبه موفق باشیم که زمینه‌های آن نیز فراهم است و فقط باید دولت، هوشمندانه رفتار کند و همچنین، باید پایش کند تا این بستر آسیب نبیند، دیگر ارتباط گرفتن با سایر کشورهای جنوب خلیج فارس، کار

دشواری نیست و ما می‌توانیم از دروازه عمان، ارتباط برقرار کنیم و عملاً رابطه همه‌جانبه و مناسب با این کشور، می‌تواند مقدمه‌ای برای اعتمادسازی ملت‌های جنوب خلیج فارس و جمهوری اسلامی ایران باشد.